

Wiesław Romanowicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Sytuacja studentów cudzoziemców w PWSZ na przykładzie Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Streszczenie:

Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytanie: jakie są oczekiwania studentów cudzoziemców wobec uczelni w Polsce na których podejmują studia oraz określenie trudności i motywów jakimi kierują się studenci cudzoziemcy, którzy wybierają studia za granicą? Przy analizie owych kwestii autor korzystał z materiałów zebranych z kilkunastu Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce oraz danych empirycznych pozyskanych podczas badania audytoryjnego przeprowadzonego wśród 104 studentów cudzoziemców studiujących w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej.

Z analiz przedstawionych w tym artykule wynika, że największe zainteresowanie studiami w Polsce wykazują obywatele Ukrainy i Białorusi, a największą popularnością cieszą się niniejsze kierunki studiów: Turystyka i rekreacja, Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka.

Natomiast głównym motywem podjęcia studiów w Polsce według opinii samych zainteresowanych jest większa możliwość znalezienia pracy i chęć poznania innych kultur.

Słowa kluczowe: szkoły wyższe, cudzoziemcy, studenci

Wstęp

Zmiany w sferze społeczno-politycznej jakie nastąpiły na przełomie XX i XXI wieku w Europie zintensyfikowały nasilenie się ruchów migracyjnych. W tym kontekście Polska jest postrzegana jako kraj przede wszystkim emigracji. Imigracja w Polsce była i jest nieznaczna. Imigranci stanowią jedynie 0,2% populacji naszego kraju. W Hiszpanii i Portugalii wskaźnik ten wynosi odpowiednio 4,6 i 4,4%. Na podobnym niskim poziomie kształtuje się udział zagranicznej siły roboczej w całkowitych zasobach pracy Polski. Jest on proporcjonalnie 34-45 razy mniejszy niż przeciętnie w UE¹.

Ważnym elementem wszystkich emigracji stają się migracje edukacyjne. Wzrost zainteresowania edukacją transgraniczną stanowi w tym wymiarze punkt wyjścia otwarcia się młodych ludzi na inne kraje i społeczeństwa, a co

¹ M. Matkowska, Sytuacja studentów cudzoziemców w Polsce, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania” Nr. 18, s. 1.

za tym idzie – możliwość pozostania (czasowego lub na stałe) za granicą. Warto przy tym pamiętać, że wspomniany wzrost zyskał dynamikę w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, a wpłynęło na to kilka elementów:

- łatwiejszy przepływ studentów (wynikający na przykład z upadku bloku wschodniego i powstania Unii Europejskiej);
- uruchomienie europejskich programów edukacyjnych (Erasmus, Sokrates);
- zmiana nastawienia rządów, widzących w zagranicznych studentach szansę na gospodarczy rozwój kraju;
- zmiana podejścia uczelni, które zaczęły aktywnie werbować zagranicznych kandydatów, postrzeganych jako element podnoszący prestiż placówki².

Analizę ruchów migracyjnych o charakterze edukacyjnym można prowadzić w wielu wymiarach i kierunkach. Jednak w niniejszym opracowaniu skoncentruję się na sytuacji studentów cudzoziemców w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej.

Celem artykułu będzie próba odpowiedzi na pytanie: jakie są oczekiwania studentów cudzoziemców wobec uczelni na których podejmują studia oraz określenie trudności i motywów jakimi kierują się studenci cudzoziemcy, którzy wybierają studia za granicą? Rozwiązanie owych kwestii będzie możliwe dzięki materiałom otrzymanym z piętnastu Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce, były to sprawozdania do GUS, które każda uczelnia zobowiązana jest przedstawić na dzień 30 XI każdego roku oraz danym uzyskanym podczas badania audytoryjnego, które przeprowadzono wśród studentów cudzoziemców w styczniu 2013 roku w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej. W badaniach ankietowych wzięło udział losowo wybranych 104 studentów cudzoziemców, co stanowi 67% wszystkich studentów studiujących w PSW w Białej Podlaskiej.

Istotnym wprowadzeniem w problematykę zarysowaną powyżej oraz szczegółowych analiz zebranego materiału badawczego będzie przedstawienie uwarunkowań prawnych dotyczących zasad studiowania w Polsce przez cudzoziemców. Powyższe wprowadzenie będzie się opierało na oficjalnych materiałach zamieszczonych na stronie internetowej Biura Uznawalności Wykształcenia w Warszawie.

Uwarunkowania prawne

Słownik języka polskiego cudzoziemcem nazywa obywatela obcego państwa³. Stąd w rozumieniu przepisów prawa polskiego jest nią każda osoba nie posiadająca polskiego obywatelstwa. W sytuacji studentów cudzoziemców wszelkie uwarunkowania podejmowania i odbywania studiów są zawarte w przepisach art. 43 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym*⁴. Natomiast szczegółowe uregulowania związane z podejmowaniem i od-

² P. Hut, E. Jaroszevska, Studenci zagraniczni w Polsce na tle migracji edukacyjnych na świecie, Instytut Spraw Publicznych, Badania. Ekspertyzy. Rekomendacje, s. 1.

³ M. Szymczak (red.) Słownik języka polskiego, T.1, Warszawa 1988, s. 314.

⁴ Zob. Dz.U. Nr. 164, poz. 1365, z późn. zm.

bywaniem przez cudzoziemców nauki w trybie i warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich zostały zawarte w *rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestnictwa w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*⁵. Generalnie cudzoziemcy mogą podejmować kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich lub na innych warunkach niż obywatele polscy.

Do podejmowania i odbywania kształcenia oraz uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach obowiązujących obywateli polskich są uprawnieni:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się na terytorium RP,
- cudzoziemcy posiadający status uchodźcy nadany w RP,
- cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium RP,
- pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), tj. Islandii, Lichtensteinu i Norwegii, a także członkowie ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium RP,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, 13 i 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 j.t., z późn. zm.),
- cudzoziemcy, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium RP,
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu.

Wymienieni wyżej cudzoziemcy są przyjmowani na kształcenie w drodze postępowania kwalifikacyjnego ustalonego dla kandydatów z polskim obywatelstwem.

Po przyjęciu na studia nabywają oni prawo do ubiegania się o:

- a. stypendium socjalne i zapomogi,
- b. stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych,
- c. stypendium rektora dla najlepszych studentów,
- d. stypendium ministra za osiągnięcia w nauce,
- e. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Stypendia i zapomogi przysługujące tym osobom są przyznawane i wypłacane tak jak obywatelom polskim, tj. ze środków budżetu państwa przekazywanych uczelniom w ramach dotacji na zadania związane z bezzwrotną po-

⁵ Zob. Dz. U. Nr. 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365.

mocą materialną dla studentów i doktorantów. Jeżeli wymienieni cudzoziemcy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia (np. studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych), wówczas ponoszą opłaty za naukę na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Niewymienieni wyżej obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG oraz Szwajcarii i członkowie ich rodzin, posiadający środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów utrzymania podczas odbywania nauki w naszym kraju, są także uprawnieni do podejmowania i odbywania kształcenia w polskich uczelniach na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Osobom tym nie przysługuje jednak prawo do stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomóg, tj. do świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym. W przypadku przyjęcia ich na studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mają oni - tak jak studenci i doktoranci z polskim obywatelstwem - prawo do ubiegania się o tzw. stypendia motywacyjne (tj. stypendia dla najlepszych studentów, za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia i za wybitne osiągnięcia sportowe). Cudzoziemcy ci mają także alternatywną możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia i odbywania ich w trybie oraz na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, tj. na zasadach dotyczących obywateli państw trzecich.

Osoby legitymujące się ważną Kartą Polaka są uprawnione do podejmowania i odbywania studiów (nauki):

- a. na zasadach obowiązujących obywateli polskich, z czym wiąże się prawo do ubiegania o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane dla studentów i doktorantów z polskim obywatelstwem,
- b. w trybie oraz na warunkach innych niż dotyczące obywateli RP, przy czym podejmując i odbywając studia na warunkach innych niż dotyczące obywateli polskich (np. jako stypendyści strony polskiej), nie mogą oni ubiegać się o stypendia wypłacane przez uczelnie z dotacji budżetowej przeznaczonej na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Cudzoziemcy niewymienieni powyżej podejmują i odbywają studia oraz inne formy kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich. Są to głównie:

- a. obywatele państw trzecich,
- b. osoby z ważną Kartą Polaka, rezygnujące z ubiegania się o przyjęcie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz
- c. obywatele państw członkowskich UE, EFTA-EOG i Szwajcarii, którzy zdecydowali się podjąć w Polsce naukę na warunkach dotyczących obywateli krajów pozaunijnych.

Cudzoziemcy legitymujący się zagranicznym świadectwem dojrzałości lub dyplomem mogą być przyjmowani na kształcenie (studia) z pominięciem zasad rekrutacji obowiązujących obywateli polskich. Jeżeli w postępowaniu kwalifikacyjnym na określony kierunek studiów są wymagane szczególne predyspozycje, to zagraniczni kandydaci muszą wykazać posiadanie takich szczególnych

uzdolnień lub umiejętności. Aby podjąć w Polsce studia (pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite studia magisterskich lub studia doktoranckie - trzeciego stopnia albo podyplomowe), cudzoziemcy muszą legitymować się zalegalizowanym lub opatrzonym „apostille” odpowiednim dokumentem uprawniającym do podjęcia danej formy kształcenia w państwie, w którym został wydany.

Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) na zasadach obowiązujących obywateli polskich, którzy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia, ponoszą opłaty za świadczone usługi edukacyjne (np. za studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych, powtarzanie roku lub semestru studiów) na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich mogą się kształcić:

a) jako stypendyści strony polskiej (rządu polskiego) - stypendia te przyznają na podstawie umów międzynarodowych lub *Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą*:

- minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - osobom kształcącym się w uniwersytetach, uczelniach technicznych, ekonomicznych, rolniczych i sportowych,
- minister właściwy ds. kultury i dziedzictwa narodowego - osobom kształcącym się w uczelniach artystycznych,
- minister właściwy ds. zdrowia - osobom kształcącym się w uczelniach medycznych.

Kandydaci na stypendystów strony polskiej są zgłaszani, zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych, przez polskie lub zagraniczne placówki dyplomatyczne albo instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Osoby pochodzenia polskiego, ubiegający się o stypendia strony polskiej, zgłaszają się do polskiej placówki konsularnej właściwej dla ich miejsca zamieszkania.

b) jako stypendyści strony wysyłającej (rządu innego państwa) - stypendia te są przyznawane cudzoziemcom, podejmującym kształcenie z reguły na podstawie umów międzynarodowych, przez ministerstwa lub instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą. Cudzoziemcy kształcący się jako stypendyści strony polskiej lub stypendyści strony wysyłającej nie ponoszą opłat za studia.

c) bez odpłatności i świadczeń stypendialnych.

O przyjęcie na kształcenie na tych warunkach finansowych aplikują cudzoziemcy, w ramach umów międzyrządowych lub programów pomocowych oferowanych określonym krajom przez polski rząd, za pośrednictwem właściwych instytucji danego państwa lub polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych. Cudzoziemiec nie ponosi opłat za studia, ale nie otrzymuje również stypendium rządu polskiego. We własnym zakresie pokrywa koszty utrzymania w Polsce wynoszące ponad 300 euro miesięcznie.

d) na zasadach odpłatności.

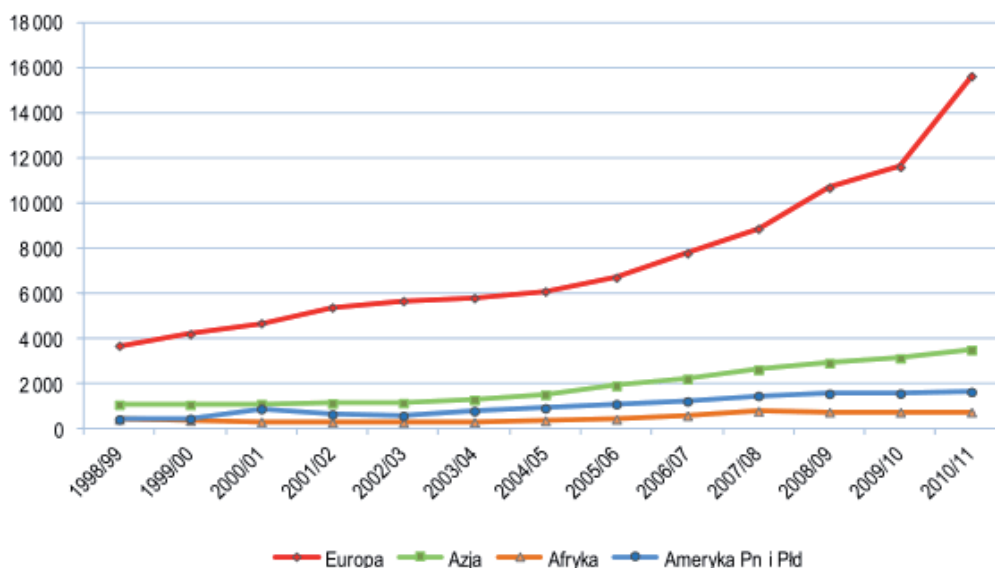
Minimalna wysokość opłat za studia wynosi w Polsce 2000 euro za rok akademicki i jest różna w poszczególnych uczelniach. Przy opłacie za pierwszy rok obowiązuje jednorazowa opłata (rekrutacyjna) w wysokości 200 euro. Na uzasadniony wniosek cudzoziemca rektor uczelni może obniżyć opłatę lub zwolnić z niej całkowicie. Kształcenie na studiach prowadzonych w języku angielskim lub innych językach obcych jest odpłatne. Cudzoziemcy polskiego pochodzenia, podejmujący na zasadach odpłatności studia w języku polskim, wnoszą opłaty obniżone o 30%. Cudzoziemcy zainteresowani podjęciem studiów w Polsce mogą składać wnioski o przyjęcie na studia bezpośrednio do wybranej przez siebie szkoły wyższej⁶.

Studenci cudzoziemcy w Polsce

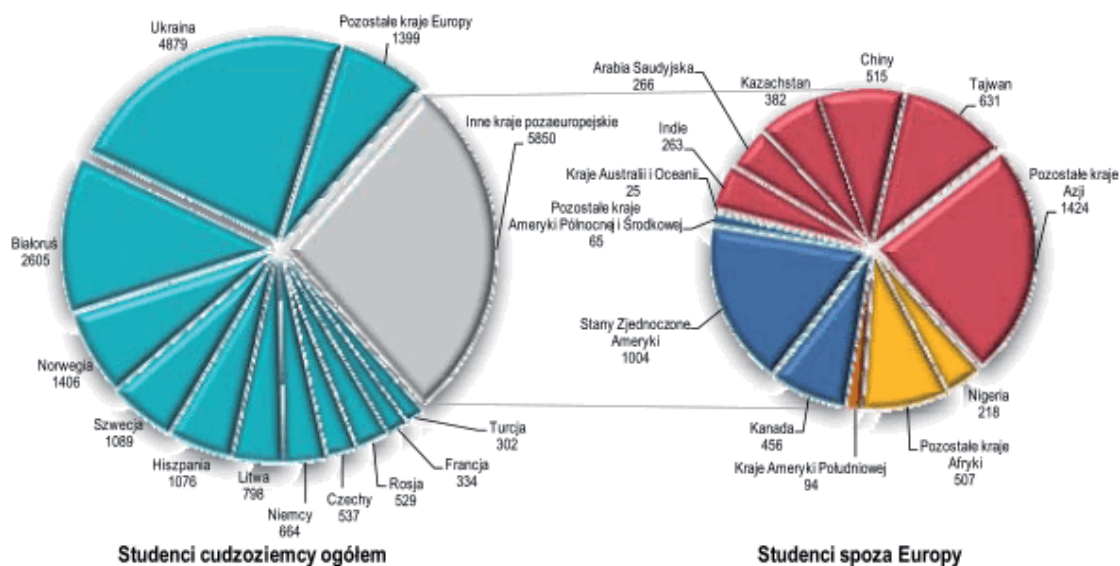
Na polskich uczelniach studiuje coraz więcej cudzoziemców (w tym 2,5% w zagranicznych jednostkach zamiejscowych). W roku akademickim 2010/2011 ich liczba wyniosła 21,5 tys. osób, wobec 17,0 tys. w roku 2009/2010, 6,6 tys. w roku 2000/2001 i 4,3 tys. w roku 1990/1991. Najwięcej cudzoziemców studiowało na uniwersytetach – 6,4 tys. osób i na uniwersytetach medycznych – 5,1 tys. osób. W wyższych szkołach ekonomicznych studiowało 3,4 tys. osób, w pozostałych szkołach wyższych 3,2 tys. osób, a w wyższych szkołach technicznych 2,0 tys. osób. Największym powodzeniem wśród studentów cudzoziemców cieszyły się kierunki medyczne – 6,0 tys. osób, ekonomiczne i administracyjne – 4,5 tys., społeczne – 3,2 tys., humanistyczne – 1,9 tys. osób.

W roku akademickim 2009/2010 najliczniejszą grupę absolwentów cudzoziemców odnotowano na kierunkach ekonomiczno-administracyjnych – 765 osób (27,0%), następnie na kierunkach medycznych – 563 osoby (19,9%), społecznych – 458 osób (16,2%) i humanistycznych – 335 osób (11,8%). Najliczniejszą grupę cudzoziemców studiujących w Polsce stanowili studenci z Europy – łącznie 15,6 tys. osób, w tym głównie z Ukrainy, Białorusi, Norwegii i Szwecji.

⁶ www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/system-szkolnictwa-wyzszego

Wykres 1. Studenci cudzoziemcy według krajów obywatelstwa w grupach według kontynentów
Źródło: GUS

Wykres 2. Studenci cudzoziemcy według kraju obywatelstwa w roku akademickim 2010/2011
Źródło: GUS

Zainteresowanie studiami w Polsce wykazuje młodzież polskiego pochodzenia. W roku akademickim 2010/2011 stanowiła ona 19,2% ogółu populacji studiujących w Polsce cudzoziemców. Pomimo wzrostu liczby studentów cudzoziemców polskiego pochodzenia (największego na uczelniach rolniczych, ekonomicznych i medycznych), w porównaniu do roku ubiegłego, ich odsetek w ogólnej liczbie studentów cudzoziemców zmalał ze względu na znaczny wzrost liczby wszystkich studentów cudzoziemców, którzy planują studiować przynajmniej

jeden rok akademicki na polskich uczelniach. Studiami w Polsce zainteresowana była przede wszystkim mająca polskie korzenie młodzież z krajów Europy Wschodniej, m.in. z Białorusi, Litwy oraz Ukrainy⁷.

Studenci cudzoziemcy w PWSZ w Polsce

Przed rozpoczęciem wyjaśnienia problemów szczegółowych - które postaram się rozstrzygnąć na przykładzie danych uzyskanych od studentów cudzoziemców studiujących w PSW w Białej Podlaskiej - stosownym wprowadzeniem będzie przedstawienie stanu studentów studiujących w wybranych Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce.

Tabela 1. Liczba studentów cudzoziemców i absolwentów w poszczególnych PWSZ

Nazwa uczelni	Liczba studentów cudzoziemców w roku akademickim 2012/13	Liczba absolwentów do roku 2012/13
PSW Biała Podlaska	213	24
PWSZ Jarosław	28	70
PWSZ Elbląg	15	8
PWSZ Gorzów Wielkopolski	11	10
PWSZ Konin	11	1
PWSZ Nowy Targ	8	4
PWSZ Nysa	6	2
PWSZ Kalisz	5	5
PWSZ Tarnów	5	4
PWSZ Racibórz	5	-
PWSZ Głogów	1	1
PWSZ Ciechanów	1	1
PWSZ Piła	1	-
PWSZ Skierniewice	1	-

Źródło: badania własne

Z powyższego zestawienia wynika, że w roku akademickim 2012/13 najwięcej studentów cudzoziemców podjęło studia w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej. Charakterystyczne jest to, że gwałtowny wzrost liczby studentów w tej uczelni nastąpił w ostatnich trzech latach, ponieważ do ubiegłego roku wyżej wspomnianą uczelnię ukończyło tylko 24 studentów cudzoziemców. W tym kontekście uczelnią, którą wypromowała największą liczbę absolwentów jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Jarosławiu, którą do ubiegłego roku ukończyło 70 studentów z zagranicy.

⁷ www.studenckamarka.pl - na podstawie danych GUS

W pozostałych uczelniach studiuje bądź ukończyło od kilkunastu do kilku studentów cudzoziemców. Na podstawie tych danych można pokusić się o stwierdzenie, że ilość studentów cudzoziemców jest częściowo uzależniona od lokalizacji uczelni, bowiem położenie przygraniczne w dużym stopniu częściej warunkuje decyzję studentów cudzoziemców o podjęciu studiów w Polsce. Niemniej jednak należy stwierdzić, że cudzoziemcy przejawiają zainteresowanie studiowaniem w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce, czego dowodem jest fakt podejmowania studiów w większości tego typu uczelniach w Polsce.

Tabela 2. Studenci cudzoziemcy w PWSZ według kraju obywatelstwa

Lp.	Kraj pochodzenia	%
1	Ukraina	48,3
2	Białoruś	34,4
3	Hiszpania	3,5
4	Turcja	3,1
5	Armenia, Litwa, Niemcy, Słowacja	1,5
6	Portugalia, Kamerun,	1,1
7	Anglia, Austria, Mongolia, Rosja, Węgry	0,5

Źródło: badania własne

Dużą zbieżność w porównaniu z pozostałymi uczelniami w Polsce możemy odnotować w przypadku zestawienia informującego o kraju pochodzenia studentów cudzoziemców. Również w przypadku analizy tego zagadnienia należy stwierdzić, że prawie połowa wszystkich studentów studiujących w Polsce pochodzi z Ukrainy, a 34,4% z Białorusi. Trzeba również wskazać, że studia w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce wybrała młodzież pochodząca z tak odległych krajów jak: Hiszpania, Turcja, Armenia, Mongolia, czy Kamerun.

Tabela 3. Kierunki studiów w PWSZ najczęściej wybierane przez studentów cudzoziemców – układ rangowy

Ranga	Nazwa kierunku	%
1	Turystyka i rekreacja	26,9
2	Pielęgniarstwo	13,2
3	Filologia	12,1
4	Informatyka	11,4
5	Pedagogika	7,2
6	Zarządzanie	6,0
7	Europeistyka	5,6
8	Fizjoterapia	5,1

9	Politologia	3,3
10	Finanse i rachunkowość	2,4
11	Administracja	2,2
12	Architektura i urbanistyka	1,5
13	Kosmetologia	1,1
14	Wychowanie fizyczne	0,5
15	Położnictwo	0,5

Źródło: badania własne

Pewnym ukonkretnieniem poruszanych tutaj zagadnień jest wybór przez kandydatów na studia, konkretnych kierunków. Z tabeli 3 wynika, że co czwarta badana osoba wybrała studia na kierunku Turystyka i rekreacja. Stosunkowo dużą popularnością cieszą się następujące kierunki: Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka. Generalnie należy stwierdzić, że istnieje zróżnicowane zainteresowanie kierunkami studiów, bowiem młodzież podejmuje studia zarówno na kierunkach humanistycznych czy społecznych, lecz także dużą popularnością cieszą się kierunki medyczne.

Tabela 4. Układ rangowy motywów studiowania za granicą

Ranga	Wyszczególnienie	%
1	Ułatwi znalezienie pracy	48,6
2	Chęć poznania innej kultury	35,2
3	Chęć wyjazdu z kraju	21,3
4	Łatwość studiowania	15,1
5	Łatwość w dostaniu się na studia	4,1

Źródło: badania własne

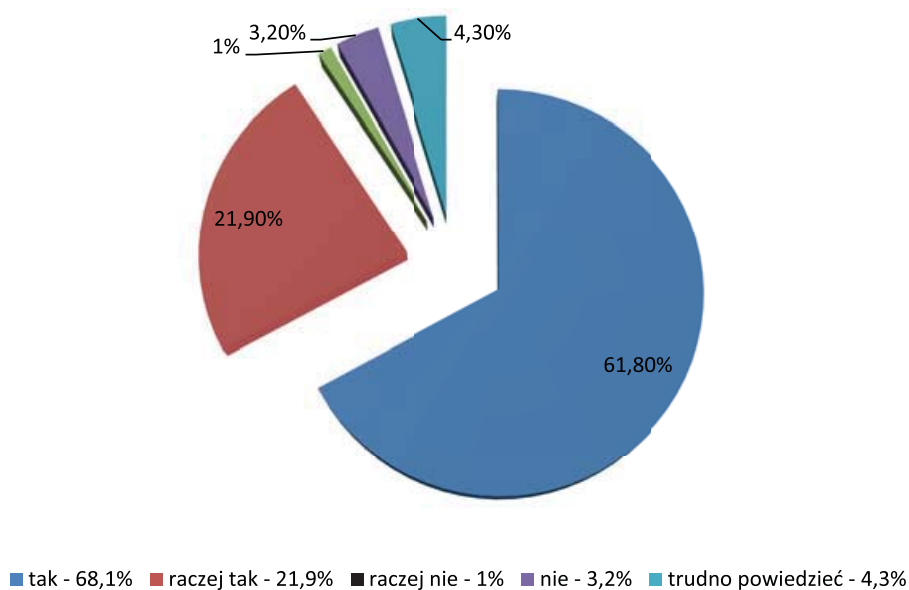
Ważnym aspektem prezentowanych powyżej analiz są motywy studiowania za granicą. Dane zebrane wśród studentów z Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej, którzy mieli możliwość wielokrotnego wyboru wskazują, że ukończenie studiów za granicą ułatwi znalezienie im pracy we własnym kraju. Ważnym motywem jest chęć bezpośredniego poznania innej kultury, co dla 35,2% jest zasadniczym argumentem studiowania w obcym kraju. Nie bez znaczenia jest możliwość wyjazdu z własnego kraju, a także łatwość w studiowaniu, czy dostaniu się na studia.

Tabela 5. Stopień zaspokojenia oczekiwań studentów cudzoziemców w PSW w Białej Podlaskiej (w %)

Czy PSW w Białej Podlaskiej spełnia Pana/i oczekiwania w zakresie	tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
...jakości prowadzenia zajęć	62	20	6	1	11
...jakości obsługi studentów przez DSS, Sekretariaty	62	19	1	3	13
...bazy dydaktycznej	50	31	5	4	10
...atrakcyjności kierunków studiów	63	19	4	2	12

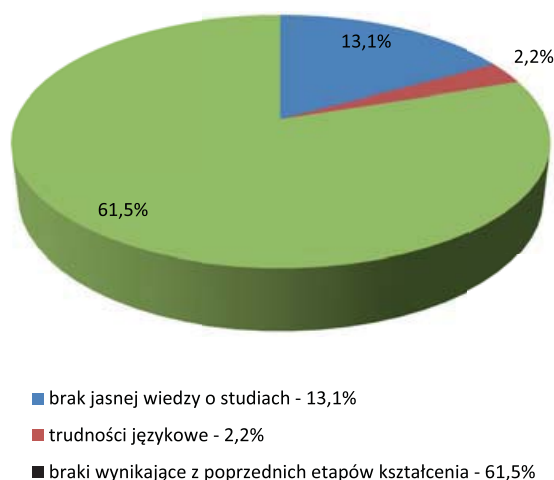
Źródło: badania własne

Decyzja o studiowaniu za granicą bezpośrednio wiąże się ze spełnieniem pewnych oczekiwań. W przypadku Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej to spełnienie kształtuje się na wysokim poziomie. Zarówno jakość prowadzenia zajęć, czy obsługi, a także dobra baza dydaktyczna i atrakcyjność studiów w opinii zainteresowanych kształtuje się na poziomie 80%.

Wykres 3. Poziom zadowolenia ze studiowania w PSW w Białej Podlaskiej
Źródło: badania własne

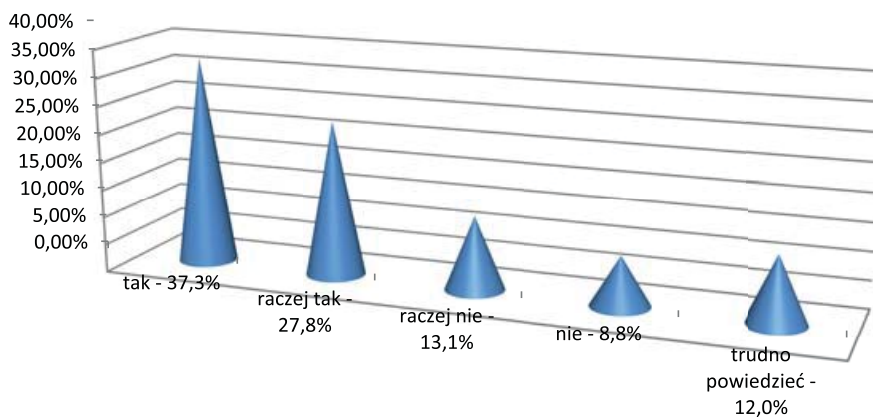
Potwierdzeniem tezy o spełnianiu oczekiwań studentów przez uczelnię są dane zawarte na wykresie 3, według których 68,1% studentów jest w pełni zadowolonych ze studiowania w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej, 21,9% jest raczej zadowolonych, a niezadowolone deklaruje ogółem 4,2% badanych studentów. Sądzę, że powyższe dane w zasadniczy sposób wyjaśniają fakt wzrostu zainteresowania się podjęciem studiów w tej uczelni.

Wykres 4. Przyczyny trudności w studiowaniu w PSW w Białej Podlaskiej
Źródło: badania własne

Wysoki stopień zadowolenia ze studiów w żaden sposób nie uprawomocnia do stwierdzenia, że studenci cudzoziemcy nie posiadają przeszkód czy trudności na zagranicznej uczelni. Z danych uzyskanych od samych zainteresowanych wynika, że największe trudności wynikają z braków z poprzednich etapów kształcenia. Trudno jest na podstawie tak sformułowanego pytania jednoznacznie stwierdzić, czy jest to przyczyna braku synergii w programach szkół średnich i odpowiedniego przygotowania do podjęcia studiów, czy po prostu faktem indywidualnych niedociągnięć edukacyjnych kandydatów na studia.

Kolejną przyczyną trudności w studiowaniu jest nieprzejrzystość zasad studiów. Mam tu na myśli przede wszystkim małą znajomość przez studentów cudzoziemców regulaminu studiów, czy innych zasad warunkujących studia. Z obserwacji własnych oraz częstych kontaktów bezpośrednich wynikających z racji pełnienia funkcji prorektora ds. studentów dało się zauważyć pewną lekkomyślność i brak odpowiedzialności w kontekście obowiązków jakie narzuca uczelnia na wszystkich studentów. Pewnym zaskoczeniem są deklaracje nikłego odsetka studentów, którzy w braku dostatecznej znajomości języka polskiego upatrują trudności na studiach.

Wykres 5. Studenci cudzoziemcy a chęć studiowania poza Polską
Źródło: badania własne

Powyższy wykres ukazuje jeszcze inny aspekt studentów cudzoziemców studiujących w polskich uczelniach. Na podstawie powyższego zestawienia wynika, że ponad 60% badanych studentów wyraża pragnienie wyjazdu na studia za granicę. W zestawieniu z wcześniej wykazanym dużym zadowoleniem ze studiów motywy wyjazdu poza Polskę najprawdopodobniej nie wynikają z uwarunkowań bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem uczelni w Polsce. Tak wysoki odsetek pragnących wyjechać na studia z Polski może być uwarunkowany chęcią emigracji na dłuży okres czasu. Studia w Polsce mogą być tylko pewnym przystankiem tranzytowym w drodze do ułożenia sobie życia w innym kraju

Podsumowanie

We współczesnym świecie, w którym konkurencyjność i mobilność są nieodłącznym elementem funkcjonowania niemal każdego człowieka, ważnym elementem staje się uzyskanie wykształcenia poza granicami macierzystego kraju. W ten nurt myślowy wpisują się również polskie wyższe uczelnie, które w coraz większym zakresie otwierają się na studentów z zagranicy. Wiele polskich uczelni systematycznie poszerza swoją ofertę edukacyjną i prowadzi kierunki z obcym językiem wykładowym. W tym kierunku podążają również Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, które pomimo 15-lecia swojej obecności na rynku edukacyjnym w Polsce w dużym stopniu dostosowały się do organizowania studiów dla cudzoziemców. Najlepszym dowodem takiej tendencji rozwojowej jest fakt, że w ostatnich trzech latach znacznie wzrosła liczba studentów cudzoziemców podejmujących studia w PWSZ.

Warto odnotować, że największe zainteresowanie studiami w Polsce przejawiają obywatele Ukrainy i Białorusi, a największą popularnością cieszą się następujące kierunki studiów: Turystyka i rekreacja, Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka.

Natomiast głównym motywem podjęcia studiów w Polsce według opinii samych zainteresowanych jest większa możliwość znalezienia pracy i chęć poznania innych kultur.

Powyżej nakreślone uwagi tylko w minimalnym stopniu sygnalizują ważny z punktu widzenia wyższych uczelni problem studentów cudzoziemców. Można przypuszczać, że w najbliższych latach nastąpi intensyfikacja działań ze strony władz uczelni wyższych w Polsce ukierunkowanych na pozyskanie studentów z zagranicy. Będzie to motywowane nie tylko efektem niżu demograficznego występującego w Polsce, lecz również możliwością zacieśnienia na polu naukowym współpracy zagranicznej, która w sposób naturalny podnosi rangę i status uczelni wyższej.

Literatura:

1. Matkowska M. (2010), *Sytuacja studentów cudzoziemców w Polsce*, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania” Nr. 18. Szczecin.
2. Hut P., Jaroszevska E. (2011), *Studenci zagraniczni w Polsce na tle migracji edukacyjnych na świecie*, Instytut Spraw Publicznych, Badania. Ekspertyzy. Rekomendacje. Warszawa.
3. Szymczak M. (red.) (1988), *Słownik języka polskiego*, T.1, Warszawa.
4. Szkoły wyższe ich finanse w 2011 roku, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestnictwa w badaniach naukowych i pracach rozwojowych Dz. U. Nr. 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365.
6. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 r. Dz.U. Nr. 164, poz. 1365 art. 43 z późn. zm.

Liczba znaków ze spacjami: 26 768